

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการ
ในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง
พ.ศ.

หลักการ

กำหนดมาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการในสถานประกอบการ
เพื่อสุขภาพประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙
บัญญัติให้มาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ
แต่ละประเภทเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง
กฎกระทรวง
กำหนดมาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการ
ในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง
พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติ
สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้
ดังต่อไปนี้

หมวด ๑
มาตรฐานด้านสถานที่

ข้อ ๑ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและ
ผู้มีภาวะพึ่งพิง ต้องมีลักษณะโดยทั่วไปด้านสถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
มีทางเข้าและออกสะดวก

(๒) อาคารต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร โดยมีอาคาร
สถานที่และสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนผู้รับบริการ

(๓) พื้นที่ให้บริการทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ

(ก) ต้องสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย

(ข) กรณีใช้พื้นที่ประกอบกิจการอยู่ในอาคารเดียวกันกับการประกอบกิจการอื่น
ต้องมีการแบ่งเขตพื้นที่บริเวณที่ให้บริการอย่างชัดเจน และต้องไม่รบกวนต่อการให้บริการใน
สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

(ค) มีพื้นที่ส่วนกลางเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิง
สำหรับผู้รับบริการและเจ้าหน้าที่ในการประกอบกิจกรรมหรือสันทนาการที่หลากหลาย

(๔) กรณีสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ มีการให้บริการหลายลักษณะ ต้องมีการ
แบ่งสัดส่วนให้ชัดเจน โดยจะต้องมีพื้นที่และลักษณะตามมาตรฐานของการให้บริการแต่ละประเภท

(๕) ต้องจัดให้มีหน่วยบริการในการประสานงาน แจ้งเหตุเตือนภัย อำนวยความสะดวก
และอื่นๆตลอด ๒๔ ชั่วโมง

(๖) มีการจัดการขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสียที่เหมาะสม

(๗) มีระบบการควบคุมพาหะนำโรคตามหลักสุขาภิบาล

(๘) พื้นที่บริเวณที่ให้บริการต้องมีแสงสว่างและการระบายอากาศที่เพียงพอและ
ไม่มีกลิ่นอับทึบ

(๙) ห้องน้ำ มีลักษณะดังนี้

(ก) ประตูเป็นแบบเปิดออกภายนอกหรือแบบบานเลื่อน ขนาดกว้างสุทธิ ไม่ต่ำกว่า ๙๐ เซนติเมตร มือจับแบบก้านโยกหรือแกนผลักและสามารถเปิดจากภายนอกได้

(ข) ระดับพื้นผิวภายในห้องน้ำราบเรียบเสมอกัน ไม่ลื่น ไม่มีน้ำท่วมขัง

(ค) โถส้วมชนิดนั่งราบ สูงจากพื้นไม่เกิน ๔๕ เซนติเมตร มีพนักพิง มีราวจับ ชิดผนังอย่างน้อย ๑ ด้านเพื่อช่วยพยุง

(ง) อ่างล้างมือ สูงจากพื้นไม่เกิน ๘๐ เซนติเมตร มีราวจับข้างอ่าง เพื่อช่วยพยุงตัว ขณะยืน ก๊อกน้ำเป็นชนิดก้านโยก ก้านหมุนหรือระบบอัตโนมัติ

(จ) บริเวณที่อาบน้ำ ที่นั่งสำหรับอาบน้ำสูงจากพื้นไม่เกิน ๔๕ เซนติเมตร ต้องมี พนักพิงที่มั่นคง มีราวจับที่ด้านข้างของที่นั่งเพื่อช่วยการพยุงตัว ก๊อกน้ำของฝักบัวเป็นชนิดก้านโยก หรือก้านหมุน

(ฉ) ติดตั้งสัญญาณเรียกฉุกเฉินในห้องน้ำ

(ช) มีระบบทำน้ำอุ่นที่ปลอดภัย

(ซ) มีราวจับตั้งแต่ประตูไปจนถึงโถส้วมและบริเวณที่อาบน้ำ

(๑๐) การเดินสายไฟเป็นระเบียบ ใช้สายไฟถูกประเภท และมีการปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัยดังต่อไปนี้

(ก) สวิตช์ สายไฟ ได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย

(ข) มีเส้นหรือขอบเขตแสดงบริเวณที่อาจมีอันตรายหรือห้ามเข้าใกล้

(ค) มีอุปกรณ์ตัดไฟรองรับกรณีเกิดไฟช็อตหรือรั่ว

(ง) ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง มีหลอดไฟติดตั้งไว้ทั้งในส่วนที่นอน ห้องน้ำ และ พื้นที่ใช้สอยทั่วไป

(๑๑) เครื่องเรือนต้องมีความปลอดภัยในการใช้สอย ไม่ก่อให้เกิดอันตราย ถ้ามีมุมแหลมต้องติดตั้งยางกันกระแทก เว้นแต่เป็นเครื่องมือทางการแพทย์

ข้อ ๒ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะ พิ้งพิง ที่มีลักษณะเป็นสถานที่พำนักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ต้องมีลักษณะ ดังนี้

(๑) พื้นที่ให้บริการทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ ต้องมีความกว้าง ทางเดินหากใช้รถเข็นนั่ง ไม่น้อยกว่า ๙๐ เซนติเมตร

(๒) ที่พักอาศัยของผู้รับบริการต้องปลอดภัยจากเหตุรำคาญ ซึ่งอาจรบกวนความเป็นอยู่ ที่สุขสบาย

ข้อ ๓ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะ พิ้งพิง ที่มีลักษณะเป็นสถานที่บริหารจัดการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพิ้งพิง ต้องมีลักษณะ ดังนี้

(๑) พื้นที่ให้บริการทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ

(ก) ต้องมีความกว้างระหว่างเตียงไม่น้อยกว่า ๘๐ เซนติเมตร

(ข) ความกว้างทางเดินหากใช้รถเข็นนั่ง ไม่น้อยกว่า ๙๐ เซนติเมตร

(๒) ที่พักอาศัยของผู้รับบริการต้องปลอดภัยจากเหตุรำคาญ ซึ่งอาจรบกวนความเป็นอยู่ ที่สุขสบาย

หมวด ๒
มาตรฐานด้านความปลอดภัย

ข้อ ๔ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง ต้องมีลักษณะโดยทั่วไปด้านความปลอดภัย ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีชุดปฐมพยาบาล และแนวปฏิบัติในการปฐมพยาบาลไว้ในสถานประกอบการ

(๒) จัดให้มีป้ายหรือข้อความ เพื่อแสดงเครื่องหมายหรือเตือน หรือการติดตั้งเครื่องป้องกันไม่ให้ผู้รับบริการเกิดอันตราย

(๓) จัดให้มีระบบป้องกันและควบคุมการติดเชื้อที่เหมาะสม

(๔) มีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ และติดตั้งเครื่องดับเพลิงไว้ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน อย่างน้อย ๑ เครื่อง กรณีสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่มีพื้นที่การให้บริการมากกว่า ๑ ชั้น ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงไว้ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัด อย่างน้อยชั้นละ ๑ เครื่อง

(๕) ติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่างสำรองตามช่องทางเดิน

(๖) จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ดำเนินการและพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยปีละ ๑ ครั้ง

(๗) มีแนวปฏิบัติการป้องกันภาวะเสี่ยงและภาวะฉุกเฉิน

(๘) บุคลากรต้องได้รับการอบรมการช่วยฟื้นคืนชีพ (Cardio pulmonary resuscitation, CPR) และมีการฝึกซ้อมอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๙) มีมาตรการตรวจสอบระบบความปลอดภัยในการให้บริการปีละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๕ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง ที่มีลักษณะเป็นสถานที่พำนักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และสถานที่บริบาลดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง นอกจากต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ และติดตั้งเครื่องดับเพลิง ตามข้อ ๔ (๔) แล้ว ต้องติดตั้งตู้หัวฉีดน้ำดับเพลิง (PHC) ไว้ทุกชั้นด้วย

หมวด ๓
มาตรฐานด้านการให้บริการ

ข้อ ๖ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประเภทกิจการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง ต้องมีลักษณะโดยทั่วไปด้านการให้บริการ ดังต่อไปนี้

(๑) มีการประเมินความต้องการการดูแลและความสามารถในการสื่อสารของผู้รับบริการเมื่อแรกรับ โดยมีการประเมินซ้ำทุก ๓ เดือน

(๒) มีแนวทางการปฏิบัติในการส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงการฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงอายุบนพื้นฐานของแนวทางการปฏิบัติที่ดีและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจน

(๓) ให้บริการดูแลกิจวัตรประจำวัน (ADL) และกิจวัตรประจำวันต่อเนื่อง (IADL)

(๔) ให้บริการอาหารที่สะอาดและปลอดภัย

(๕) ผู้รับบริการที่ต้องใช้ยาหรืออุปกรณ์สุขภาพประจำตัว ต้องได้รับการดูแลตามมาตรฐานอุปกรณ์เครื่องมือด้านสุขภาพที่ผ่านการพิจารณาจากแพทย์ผู้ดูแลแล้ว

(๖) จัดให้มีกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม รวมทั้งกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธภาพในสังคมตามความเหมาะสมแก่ผู้รับบริการ และสามารถเลือกตามความพอใจ หรือตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาคุณค่าในตัวเองและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของผู้รับบริการ

(๗) มีการบันทึก ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพของผู้รับบริการ

(๘) แสดงรายการให้บริการและอัตราค่าบริการไว้ในที่เปิดเผย มองเห็นได้ง่าย และสามารถตรวจสอบได้

(๙) มีการทำสัญญาหรือข้อตกลงการให้บริการระหว่างผู้ประกอบการกับญาติสายตรงหรือผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้ที่ผู้รับบริการได้มอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน

(๑๐) ให้บริการโดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ดังนี้

(ก) การให้บริการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุต้องยึดหลักความเป็นส่วนตัวและเป็นไปตามความต้องการหรือความเต็มใจของผู้สูงอายุ

(ข) ต้องมีแนวทางในการควบคุมดูแลป้องกัน ผู้สูงอายุจากการถูกระงับร่างกาย จิตใจ การเงิน และด้านอื่น ๆ รวมทั้งการล่วงละเมิดทางเพศ

(ค) พนักงานที่เกี่ยวข้องต้องผ่านการอบรมหลักสูตรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันสิทธิและการให้ความคุ้มครองผู้สูงอายุ

(ง) หากมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เป็นการพำนักระยะยาวหรือมีกิจกรรมพักค้าง ต้องจัดให้มีอัตราค่าสิ่งในการเฝ้าระวังหรืออยู่เวรยามในตอนกลางคืนอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและพอเพียง

(จ) มีการรักษาความลับของผู้สูงอายุ โดยต้องไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวต่อบุคคลภายนอกในมาตรฐานเดียวกับการรักษาสิทธิของผู้ป่วย

(ฉ) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและการดูแลต้องให้ข้อมูลแก่ญาติสายตรงหรือผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้ที่ผู้รับบริการได้มอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

(๑๑) สิทธิด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ

(ก) ผู้สูงอายุควรได้รับรู้ข่าวสารเท่าที่ผู้สูงอายุต้องการ และมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะร่างกายของตัวผู้สูงอายุเอง

(ข) ผู้สูงอายุหรือผู้แทนต้องได้รับการแจ้งค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมสุขภาพรวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุสมัครใจเข้าร่วม

(ค) ผู้สูงอายุหรือผู้แทนต้องได้รับรู้กระบวนการ ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสุขภาพในปัจจุบัน และมีส่วนร่วมในการวางแผนการดูแลขณะเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือกรณีที่เกิดการเจ็บป่วย การประสานงานกับสถานพยาบาลที่รับส่งต่อ การตรวจสอบสิทธิการรักษาพยาบาลการดูแลในระยะยาวที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นต้น

(ง) ผู้สูงอายุควรได้รับความรู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเองและการดูแลตนเองเพื่อการพัฒนาศักยภาพและการส่งเสริมสุขภาพของตนเอง

(๑๒) จัดให้มีกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของผู้รับบริการตามความเหมาะสม

ข้อ ๗ สถานประกอบการการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง ที่มีลักษณะเป็นสถานที่พำนักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และสถานที่บริหารจัดการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง ต้องมีลักษณะ ดังนี้

(ก) มีการประสานงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพในการให้การดูแลด้านการส่งเสริมสุขภาพและการฟื้นฟูแก่ผู้สูงอายุตามชุดสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ

(ข) มีระบบการส่งต่อในกรณีผู้รับบริการเกิดการเจ็บป่วยฉุกเฉิน

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ร่าง